

Motion till riksdagen 2012/13:N364

av Jennie Nilsson m.fl. (S)

Regional tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen för regional tillväxt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regionalpolitikens betydelse i utformningen av strategiska politiska beslut.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett särskilt stöd om 50 miljoner kronor per år för att trygga tillgängligheten till viss grundläggande kommersiell service i gles- och landsbygd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att medborgarna har tillgång till en fungerande samhällsservice.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en strategi för både urban tillväxt och landsbygdsutveckling.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av strategier som tar hänsyn till svenska regionalpolitiska intressen i utformningen av framtida EU-program för regional tillväxt.

Motivering

Svensk utveckling är summan av allt det arbete vi tillsammans utför, av tillväxt och sysselsättning i alla delar av landet. Vi socialdemokrater vill utjämna de klyftor som driver in kilar i sammanhållningen och som hindrar både enskilda människors och regioners utvecklingskraft.

Vi vill att alla Sveriges regioner ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar – det ger bättre villkor för alla som bor där

Fel! Okänt namn på

att göra detsamma. Företag, naturresurser och arbetskraft finns i alla delar av landet, och de är sinsemellan sammanlänkade i ett komplext system av produktion och transporter som knyter Sverige samman. Vår solidariskt uppbyggda välfärd bidrar till att stärka de ekonomiska banden mellan olika delar av landet. För att även framöver kunna ha en jämlik välfärd av hög kvalitet i hela landet krävs en fortsatt omfördelning av skatterna mellan landets regioner genom statsbidrag till kommuner och landsting och kommunal skatteutjämning. En jämlik hälso- och sjukvård och äldreomsorg är en av grundvalarna i den svenska välfärden. Alla människor har lika rätt till bra kvalitet och god tillgänglighet till vården, oavsett var man bor. Vi vill se en jämlik sjukvård och ge landstingen pengar som kan användas till mer personal i vården och fler vårdplatser. Regeringen gör tvärtom – de underlättar för vårdföretag att etablera sig där det är mest lönsamt och inte där det finns störst behov, och avregleringen av apoteket riskerar att leda till sämre service i glesbygden.

Vi måste hitta lösningar på både de snabbväxande storstädernas problem och de svåra utmaningar som väntar många små regioner som tampas med kraftigt minskande befolkning, hög strukturell arbetslöshet och skev åldersstruktur. Vi socialdemokrater vill göra den regionala utvecklingspolitiken till en central fråga och ta med den regionala aspekten i utformningen av alla strategiska politiska beslut. Vi vill att stat, kommuner och myndigheter arbetar tillsammans för att stärka den regionala utvecklingen och för att ge god service.

Arbete och kunskap bygger Sverige

Vi sätter jobben först. Fler jobb betyder bättre ekonomi. Då kan vi anställa fler och höja kvaliteten i skolan och sjukvården – och minska de ökade klyftorna. Utbildning är nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft men också till människors frihet att forma sina egna liv. Vi vill skapa nya jobb genom att investera i människors kunskaper, inte genom att sänka deras löner. Vi vill utöka antalet utbildningsplatser och investera i ett nytt kunskapslyft för att fler ska få möjlighet till utbildning och på så sätt förbättra sina chanser på arbetsmarknaden. Genom en målmedveten politisk satsning från vår sida finns det idag universitet och högskolor som fungerar som ett kraftcentrum för utvecklingen i varje region. Forskning visar att tillgången till högre utbildning är avgörande för den långsiktiga ekonomiska utvecklingen i en region. Samtidigt som vi satsar på ökad kvalitet i den högre utbildningen vill vi därför fortsätta öka antalet högskoleplatser. Vi vill också att alla högskolor och universitet ska ha ett uttalat ansvar för att vara en aktiv partner i den egna regionala utvecklingen. Vi vill främja en konkurrenskraftig basindustri som spelar en stor roll för jobb, exportintäkter och investeringar framförallt i skogslänen men även för den högproduktiva tjänstesektorn i hela landet.

Regional tillväxt i hela Sverige

Vi är övertygade om att det inte finns ett motsatsförhållande mellan storstäder och landsbygd. På samma sätt som det är viktigt att utveckla de stora urbana regionerna måste den regionala utvecklingspolitiken också bygga på insikten att landsbygden har rätt att utvecklas på samma villkor som andra geografiska områden. Sverige har många komparativa fördelar på den internationella marknaden genom landsbygden. Genom tillgång på vattenkraft, matproduktion, skogs- och mineralnäring har vi kunnat bygga upp en exportekonomi som stärkt den svenska industrin. Dessa tillgångar, genom vidareförädlingen, är en tillgång för fler nya jobb. En levande landsbygd är en förutsättning för att Sverige ska stå sig väl på den globala arenan. Samtidigt står landsbygden inför stora utmaningar som berör tillgänglighet på offentliga och privata tjänster. På många håll runt om i Sverige blir det allt längre till närmaste butik, mack eller serviceställe. På många orter blir det därför allt svårare för de små företagen att klara sin vardag och utvecklas. Vi föreslår ett särskilt stöd om 50 miljoner kronor per år för att trygga tillgängligheten till viss grundläggande kommersiell service i gles- och landsbygd. Detta ska riksdagen tillkännage för regeringen.

En positiv utveckling av landsbygden förutsätter en helhetsbild och att flera politioorden samverkar. En sådan politik måste innehålla åtgärder som förbättrad stöd till näringslivsutveckling, stöd till småföretag och företag som drivs i social samt kooperativ form, förbättrad tillgång till offentlig och kommersiell service, riskkapital och investeringar i kommunikationer och infrastruktur. Väl fungerande storstäder som bärs fram av en pulserande framtidsstro är en hörnsten i bygget av ett modernt och konkurrenskraftigt Sverige. Storstadsregionernas betydelse för Sveriges tillväxt och välbefinnande kommer att bli allt större. Därför vill vi utforma en strategi för både urban tillväxt och landsbygdsutveckling. Detta ska riksdagen tillkännage för regeringen. Ett fungerande utjämningsystem är av avgörande betydelse för att kommunerna och landstingen ska ges likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva sin verksamhet. För ett år sedan föreslog en enig parlamentarisk utredning förändringar av det kommunala skatteutjämningsystemet. Kommittén föreslog förändringar både i inkomst- och kostnadsutjämningsystemet, med förslag till införande den 1 januari 2013. Den parlamentariska utredningen presenterade, efter flera kompromisser, ett enhälligt förslag. Ändå har ingenting hänt sedan dess. Därför lade vi socialdemokrater fram ett förslag i riksdagens finansutskott som krävde att regeringen ska återkomma till riksdagen under hösten 2012 med proposition i frågan.

En väl utbyggd infrastruktur

I ett internationellt perspektiv kännetecknas Sverige av väldigt gles bebyggelse och med många små regioner. Det är en stor utmaning eftersom kunskapsintensiva verksamheter, som Sverige i allt större utsträckning måste

Fel! Okänt namn på

bygga sin konkurrenskraft på, har en tydlig tendens att koncentreras till befolkningsmässigt stora regioner. Goda möjligheter till arbetspendling underlättar för fler att kunna få ett jobb. Efter lång tid av bristande resurser till underhåll och begränsad kapacitetsökning är det svenska järnvägsnätet starkt ansträngt. Trafikmängden är större än någonsin. Dagens tåg är tyngre, längre, bredare och högre vilket gör att infrastrukturen slits snabbare. Arbetspendlare, inte minst i storstadsregionerna, drabbas av ständiga förseningar. Vi vill göra en betydande satsning på att rusta upp och bygga ut järnvägsnätet för såväl persontransporter som godstrafik – det gör det enklare för människor och företag att göra klimatsmarta transportval samtidigt som det skapar jobb och stärker Sveriges konkurrenskraft.

EU-programmen

Vi ser positivt på den stegvisa utvecklingen mot ett regionernas Europa. Eftersom principen är att alla beslut inom EU ska fattas så nära medborgarna som möjligt är det helt avgörande med en levande och effektiv demokrati på regional och lokal nivå. Det är först i direktkontakt med verkligheten som EU-politiken får reell betydelse. Vi ser även positivt på att regionalstödet i allmänhet och strukturfonderna i synnerhet idag utgör den största delen av EU:s budget. Dels bidrar stödet till att stimulera utvecklingen i ekonomiskt och socialt utsatta regioner. Dels skapar det möjligheter att även i mer välbärgade regioner genomföra viktiga och nyskapande projekt som inte hade fått plats i de vanliga nationella programmen. Strukturfonderna, speciellt socialfonden, kan också användas till projekt för att stimulera ekonomisk återhämtning och omställningen mot ett mer kunskapsbaserat samhälle. Liksom jordbrukspolitikerna står regionalstödet inför en genomgående reform år 2013. Arbetet med reformen har precis dragit igång och vi arbetar aktivt för att underlätta för stödmottagare att komma åt finansiering för viktiga och nödvändiga projekt. I detta arbete anser vi det viktigt att man undersöker alla möjliga former av förenkling av reglerna för EU-stöd. Sverige måste aktivt arbeta för att forma strategier som tar hänsyn till svenska regionalpolitiska intressen när det gäller utformningen av framtida EU-program för regional tillväxt.

Stockholm den 2 oktober 2012

Jennie Nilsson (S)

Carina Adolfsson Elgestam (S)

Krister Örnfjäder (S)

Börje Vestlund (S)

Ingemar Nilsson (S)

Karin Åström (S)

Ann-Kristine Johansson (S)

Ingela Nylund Watz (S)